UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica. XIIII. post trinitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

voliti. Nam debeo velle deo ſummū hono rem ⁊ ſummā beatitudinē non ſicut mihi. Ex q̄ infert Aug⁹. lib. de moribꝫ eccl'ie cap. xxviij. dicens. Nō pōt fieri vt ſeipm̄ nō di/ ligat qui diligit deū. imo ille ſolus nouit ſe diligere q̄ diligit deū. Ille nanq̄ʒ ſatis dili git ſe. qui ſedule agit vt ſummo bono ⁊ ve/ ro pfruatur. Q̄ð ſi nihil aliud eſt q̄ʒ de⁹. q̄s dubitat qn̄ ſe amet q̄ amator eſt dei. Et ex hoc vlterius ip̄e infert q̄ ſalubriter ſeipm̄ homo diligit ſi plus q̄ʒ ſe diligit deum. Et ecōuerſo ſm ip̄m ſup Johēm Omel'. lxxx/ vij. Si deū nō diligit. nō diligit ſeipm̄. Pa tet etiā ex his q̄ nō om̄is qui amat deū eſt in caritate. q̄a qui diligit deū ꝓpter ſe. amat deū. ⁊ tamē peccat mortaliter. Et ſic patet q̄ peccans mortalit' diligit deū. ſed nō vir tuoſe. q̄a vult eū eſſe deum. ſed nō ſic amat eum q̄ ſeruet ei⁹ p̄cepta. Ita dicit Holgot ſup librū Sap. ca. ij. tractans illud. Veni/ te fruamur bonis q̄ ſunt. ⁊ vtamur creatu ra tanq̄ʒ in iuuētute. Sc̄do infero q̄ ama/ re deuʒ ꝓpter tempalia eſt amare impfecte. Iſtud patet p beatū Aug⁹. in lib. iiij. ome/ liarū Omel'. xxxix. vbi dicit. Cauere debe/ mus ne ad premiū diligamus deū. Cuius ratio eſt. q̄a quicq̄d homo aliud a d̄o vult habere p dilectiōe ſeu ꝓpter q̄d deum dili/ git. illud eſt minus deo. ⁊ p ꝯſequēs homo impfecte diligit deū. vt ſupra ip̄e dicit. Si pulcher eſt mūdus. q̄lis eſt artifex mundi Euelle ergo cor tuū ab amore creature et inhereas creatori. q̄a ſi amas illa que fecit deſerto illo qui fecit. adulter es. q̄a p crea/ tore diligis creaturā. Hec ille. Vn̄ Bern̄. in libro de diligēdo deū ca. iiij. dicit. Amor verus nō querit premiū. ſed meret̄ p̄miuʒ. Sane necdū amanti ꝓponit̄. amanti debe tur. ſed pſeueranti reddet̄. Ideo ſm ipſuʒ diligēntibꝫ deū dicit̄. Primū querite regnū dei. ⁊ hec om̄ia adijcient̄ vobis. Ex q̄ infe/ ro q̄ deus diligēdus eſt gratis. Vnd̄ dicit Aug⁹. ſup Johēm ſermone. iij. Quia grat̄ʒ dedit. gratis ama. Noli ad premiū dilige/ re deū. ip̄e ſit premiuʒ tuum. Et rō hui⁹ ſm Bern. in lib. de diligendo deū ca. iij. Quia quicq̄d ꝓpter aliud amat̄ illud plane amat̄ plus q̄ð finaliter amat̄. nō p quod amatur Cū ergo deum quis amat ꝓpter t̄palia. pla num eſt q̄ plus diligit t̄palia tāq̄ʒ finē. iux/ ta illud. Propter q̄d vnumquodq̄ʒ tale ⁊c̄. Vn̄ Aug⁹. j. Confeſſionū dicit. Quicunq̄ʒ aliquid amat q̄ð non ꝓpter te amat minus te amat. Et libro Soliloquiorū ad deum cap. xviij. dicit. Minus te amat q̄ tecū ali/ quid amat. Hec ille. Ex his igit̄ tertio in/ fero q̄ deus debet diligi ꝓpter ſeipm̄. qui ē ſummū bonum ⁊ pfectiſſimū. vt ip̄m com/ prehendam⁹ ⁊ ei ppetuo cōiungamur in vi ta eterna. ⁊ eum ppetuo amore diligamus in regno celorū. Ad quod nos pducat pa/ ter ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus. Amen.

Dominica. XIIII. poſt trinitatis. I.

Sermo CX.

Ite oſtendite vos ſacerdotibus Luce. xvij. Quoniā vt dicit Henric⁹ de vrimaria li. vij. de pfectione interioris hoīs ca. xij. Lex na turalis homini in ſua creatiōe indita p ab/ uſum peccādi iam fuerat obruta. ⁊ q̄ſi ob/ liuioni tradita. ideo neceſſariū fuit eā p le/ gem ſcriptam poſteris renouari. Hec ille. Lex autē ſcripta decē in ſe ꝯtinebat prece/ pta. q̄bꝫ tanq̄ʒ vngent̄ʒ ſanatiuis curari de/ buerūt peccatoꝝ noſtroꝝ vulnera. ⁊ conſe qui celeſtiū premioruʒ ꝓmiſſa. Iuxta illud Math. xix. Si vis ad vitaʒ ingredi ſerua mandata. Veꝝ q̄a lex hm̄oi ſcripta. ab ho/ mine ſepi⁹ tranſgrediebat̄. ideo neceſſe fu/ it vt deus aliq̄d remediuʒ inſtitueret p q̄d hō lapſus in pctm̄ et tranſgreſſor p̄cepto/ rū diuinoꝝ poſſet reſurgere ⁊ ad vitam re/ parari. Hoc aūt eſt ſacramentuʒ penitētie in quo p cōfeſſionē manifeſtant̄ defectus ⁊ pctā q̄bꝫ tranſgrediunt̄ decem p̄cepta. Q̄ð bene figuratū eſt in iſtis decē leproſis. q̄s xp̄s tanq̄ʒ decem preceptoꝝ trāſgreſſores ad ſacerdotes remittit p cōfeſſione pctōrū Sicut innuit̄ in v̄bis ꝓpoſitis q̄bꝫ xp̄s p̄ce pit. dicēs leproſis. Ite oñdite. vt d̄r in euā gelio. Dū ieſus iret in hier'lm trāſibat per mediā ſamariā ⁊ galileam. Et cū ingrede/ ret̄ quoddā caſtellū Lu. xvij. In q̄bꝫ v̄bis hortatur xp̄s pctōres. Primo ad deſeren/ dū ſtatū culpabilem Cū dicit̄. Ite. Sc̄do ad manifeſtandū cōſcientie reatū damna/ bilem Cū addit̄. oſtendite vos. Tertio de clarat p̄latoꝝ dignitatē honorabilē. Cum dicit. Sacerdotibꝫ.

Dixi primo q̄ xp̄s hortat̄ pec catores ad deſerē dum ſtatū culpabilē cū dicit̄. Ite. q. d. Qui

hucuſqȝ ſtetiſtis in peccatis tota die ocio/
ſi. iam deſerite ocium peccati. et ite de via
mortis tenebroſa ad lucē grē. ſicͣ noctue ꝺ
nocte ad auroraȝ. Qȝdiu naqȝ peccator ſtat
in culpa. tamdiu eſt in tenebris. eo ꝙ Pro
uerbioꝝ. iiij. dicit. Via impioruȝ tenebro
ſa. Non ſolū autē peccator eſt in tenebris.
ſed etiā in ſtatu ꝑiculoſiſſimo. ſicut ille qui
eſt in glacie vel in via lubrica. Iuxta illud
Pſ. Fiat via illoꝝ tenebre ⁊ lubricuȝ. imo
cotinue eſt in via lutoſa ⁊ peſſima. Iuxta il
lud Pſ. Inquinate ſunt vie illius in omī
tpe. Notāter dicit in omī tpe. qꝛ tres ſunt
ſtatus culpe. cogitatio. delectatio. ⁊ cōſen/
ſus. ⁊ omēs iſti ſunt inquinati. In quolibȝ
em̄ ſtatuum iſtorū anima inquinatur per
pctm̄. Propterea Pſ. petit a ſe talem viaȝ
amoueri dicens. Viam iniq̄tatis amoue a
me. ⁊ petit ſibi viam ſalubrē oſtendi dicēs.
Vias tuas dn̄e demonſtra mihi. ſcȝ prece
ptorū tuoꝝ. ⁊ ſemitas tuas. ſcȝ conſilioruȝ
tuorū. edoce me. Circa qꝺ ſciendū ꝙ meri
to xp̄s hortatur pctōrem ad deſerendum
ſtatū culpabilem cito ⁊ feſtināter. vt ab eo
recedat ⁊ ad deū cōuertatur. qꝛ ſtatus ta/
lis in culpa eſt valde periculoſus. Nam ſi/
cut dicit Grego. Peccatuȝ qꝺ ꝑ pniam nō
diluitur. mox ſuo pondere in aliud trahit.
ideo ꝑiculoſum eſt in eo ꝑdurare. ꝓpter qꝺ
Sapiens ꝯſulendo dicit Eccl. v. Nō tar/
des cōuerti ad dominū. ⁊ non differas de
die in diem. Et aſſignans cauſam ſubdit.
Subito em̄ veniet ira eius. ⁊ in tpe vindi
cte diſperdet te. Vnꝺ Aug⁹. Nullus expe/
ctet quouſqȝ peccare nō poteſt. de pe. diſt.
vij. Nullus. Quare feſtinandū eſt ad peni
tentiā ꝓpter multa. Primo ꝓpter hore mor
tis incertitudinē Luce. xij. Veniet dn̄s ſer
ui illius in die qua nō ſperat. ⁊ hora q̄ ne/
ſcit. Vn̄ ⁊ alteri vitam longā ꝓtendenti di
ctum eſt. Stulte hac nocte aīam tuā repe
tent a te. ſcȝ demones. vt patet ibidē Luc.
xij. Scdo ꝓpter pctōrū accumulationem.
Apocal. xxij. Qui ſordet ſordeſcat adhuc.
Feces q̄nto vlterius ſtant. tanto mag̃ fe/
tent. Sic pctm̄ peccato additū q̄nto plus
homo ſtat in eo. tanto mag̃ auget culpa ꝑ
quā ſordeſcit. Oſee. iiij. Maledictū ⁊ men
daciū ⁊ homicidiū ⁊ furtū inundauerūt. et
ſanguis ſanguineȝ tetigit. Sic em̄ pānus
ſemel ſanguine tinct⁹ citius mundat qȝ ſi
bis vel ter. ita pctm̄ ſemel ꝑpetratuȝ ſi cito

confitetur. citius veniaȝ habet qȝ ſi fuerit
pluries iteratū. quia. Ad facin⁹ duplex nō
ſufficit vltio ſimplex. Tertio ꝓpter pctōris
erga gratiā dei inducenteȝ ⁊ expectantem
ipm ad penitentiā ingratitudinē Rom. ij.
An ignoras qꝛ benignitas dei ad peniten
tiam te adducit. Tu aūt ſcḋm duriciā tuam
⁊ impenitēs cor tuū theſaurizas tibi irā i die
ire ⁊ reuelationis iuſti iudicij dei q̄ reddet
vnicuiqȝ iuxta oꝑa ſua. Quarto ꝓpter elon
gationem. iuxta illud Pſ. Dn̄e qui ſe elon
gant a te peribūt. Quinto ꝓpter minorē ad
conuertendū abilitatē. Vn̄ Eccl. xxx. dicit
Curua ceruicē filij tui in iuuētute. et tun/
de latera eius dū infans eſt. ne forte indu/
ret ⁊ nō credat tibi. Et loquit ibi de ſenſi/
bus noſtris. q̄ ſunt q̄ſi filij infantes dū re/
center peccant. qs ſtatim debem⁹ corrige/
re ne indureſcant in malicia. Iuxta illud.
Qui nō eſt hodie. cras min⁹ aptus erit. Et
alter poeta dicit. Principijs obſta. ſero me/
dicina parat. Dum mala poſt longas inua/
luere moras. Sexto ꝓpter finalem ꝑiculo
ſam cōuerſionē. Vix em̄ aut nunqȝ ꝑt ho/
mo in egritudine conteri. qꝛ nec de pecca/
tis ſufficit cogitare. eo ꝙ ſufficit dici illi ma
licia ſua ſcȝ ex infirmitate ꝓueniens. quia
ſcḋm Hiero. Ibi rapit intentio mentis vbi
eſt vis doloris. Unde Augu. Morbꝰ vr/
get. pena terret ⁊ torquet. filij quos illicite
dilexit. vxor et mundus eum ad ſe vocant.
Ideo dicit Augu. conſulendo vt homo in
ſanitate aget penitentiā. Dicit enim. Tene
certum ⁊ dimitte incertū. Nam ſcḋm ipm in
ſermone. j. de penitētia. Qui agit peniten/
tiam cū egrotat. aut cum iam nimis ſenex
eſt. nec laudo nec vitupero. quia ꝓctā illuȝ
dimiſerunt. et non ille peccata. Sed lau/
do ſi tunc declinat a malo et facit bona qn̄
omnia mala ꝑpetrare poteſt. Ex quo ipſe
ſtatim infert ibidem. ꝙ nullus etiam vna
die ſine penitētia debet eſſe. quia neſcimus
horam neqȝ diem quādo pius dn̄s deus
nos de hoc ſeculo migrare iubeat. Septi
mo propter dei obliuioneȝ et clamoris nō
exauditionem. Nā ſcḋm Criſoſ. Vacaniad
uerſiōe ſeu pena ꝑcutitur peccator. vt mo/
riens obliuiſcatur ſui qui dum viueret ob
litus eſt dei Iſaie. xxxiij. Ve qui ſpernis.
nonne et ipe ſperneris Prouerbi. j. Voca/
ui. ſcȝ ad penitentiam. et rēnuiſtis. Et ſeq
tur. Ego quoqȝ in interitu veſtro ridebo.

Iſtud patet de diuite in inferno clamante
Luce.xvj. Et de fatuis virginibꝰ dicenti-
bus. Aperi nobis Mat.xxv. Quibꝰ vtriſ-
ꝗ denegatum eſt beneficium poſtulatum.
Propter premiſſa ergo pericula dicit̄ iſtis
leproſis Ite.q̄ſi di. Nolite tardare. nolite
ſtare diutius.ſed ſtatim vt vos peccare ſen
titis.ite ⁊ cōuertimini ad dominū Ezech.
xxxiij. Cōuertimini a vijs veſtris peſſimis
¶ B ¶ Et vere peſſime ſunt vie pecca-
torum. Nam vie peſſime vulgariter dicun
tur.quando ſunt montoſe. ſpinoſe.lutoſe.
Sic vie peccatorū montoſe ſunt in ſuper
bis.qui ſemꝑ alta querunt.ſed non atten-
dunt.quia quāto gradus altior. tanto ca-
ſus grauior. De iſtis eſt ſicut de lepore qui
facilius ⁊ citius currit contra montē q̄ꝫ de
monte. Cuiꝰ ratio eſt.quia habꝫ pedes an
teriores breuiores poſterioribꝫ. Sic ſuꝑ-
bi et vani habentes affectiones ad deum
breues vel nullas.difficile ad deū vadunt
Sed affectiones habentes ad mundum
longas.facile alta mundi aſcendunt. Pa-
tet hoc ad ſenſum ꝙ ſemper ita eſt. quia di
lectoribus mundi omnia difficilia facilio-
ra videntur pro mūdo q̄ꝫ ſanctis pro deo.
Nam facilius videt̄ multi baſtiludere fer-
ro nudo et grauiſſimos ictus imo morteꝫ
ſufferre quādoqꝫ pro mundo q̄ꝫ complere
vnum pater noſter pro deo. Et hoc facile ē
videre in om̄i genere ſecularium. Quanta
enim ſufferunt ſeruientes pro honoribus
ſeculi circa curias cum remorſu conſcien-
tie.cum obiurgationibus dominorū.cum
inuidia ſociorum.cū omni infortunio cor-
porali. Quorum omniū decimam partem
vix ſanctus aliquis monachus pro deo ſu
ſtineret. Vie ſpinoſe ſunt in auarorum cu-
piditate.eo ꝙ ſpine ſunt diuitie Luce.viij.
Quia habent punctionem laboris in acq̄-
rendo.timorem in cuſtodiendo et doloreꝫ
in amittendo. Et iſte etiam vie ſunt mul-
tum difficiles.ſicut experiunt̄ mercatores
eundo et ſulcando in terra et in mari.faci-
endo naufragia . latronum pericula pati-
endo et predonum inſidias ⁊c̄. que tamen
omnia videntur eis facilia. Vie lutoſe ſūt
luxurioſorum.de quibꝫ dicitur. Compu-
truerunt iumenta in ſtercore ſuo.que licet
etiam ſunt difficiles tn̄ eis apparēt faciles.
Naꝫ q̄nta difficultas ſit q̄s dubitet.ꝯſtrin
gi ſopulis.caligis.ſotularibꝫ.ꝑcinctis in cō

placentiā amaſiaꝝ ſtare pluribꝫ horis corā
illa.rotare capillos.deſudare in coreis.ex-
haurire patrimonia ⁊c̄.tn̄ amantibus om
nia iſta facilia apparent. quia amanti nihil
eſt difficile. vt dicit hyſtoria de ſcō Nonio
epiſcopo.qui Anthiochie viſa quadaꝫ do-
mina multū ornata dixit ad ſocios. In ve
ritate dico vobis q̄m deꝰ hanc nobis ꝯſti-
tuturꝰ eſt ante ꝯſpectuꝫ tremēde ſedis ſue
vt nos et noſtrū ſacerdotiū iudicet. Nam
quantas putatis horarū moras intra cu-
biculum ſuū exegit abluens faciē.⁊ depin-
gens ſe.vngentis diuerſis liniens ⁊ ad ſpe
culū diligēter exornās.vt in p̄nti ſec̄lo pla-
ceat.⁊ oibꝫ deſiderabil' videatur. nec cuiqꝫ
amatoꝝ ſuoꝝ turpis videat̄. qui tn̄ hodie
vident̄ eſſe.⁊ cras pleriqꝫ nō parent. Nos
ſ̄o h̄ntes p̄rem in celis eternū.in ſecula ꝑ-
manentē.⁊ ſpōſum imortalē deū.donantē
ſibi bene ſeruientibꝫ ꝑmanētes diuitias.q̄
eſtimari nullatenꝰ p̄nt. q̄ nec oculus vidit
⁊c̄. Quid ꝑiura.h̄ntes ꝑmiſſionē certaꝫ.vt
celeſtis ſponſi faciē videamꝰ.quē cherubin
⁊ ſeraphin nō ſatiant̄ ꝑſpicere. nō nos or-
namꝰ nec detrahimꝰ immūdicijs n̄ris.q̄ ꝑ
creatoris exemplo in virtutis culmine ſem
per ſtare debuimus. Et ſic veniens domū
ſanctus ille epiſcopus de eccleſia . proru-
ens in pauimentum. faciem ſuaꝫ feriebat.
et terram lacrimis rigabat.dicens. O al-
tiſſime deus ignoſce mihi peccatori.q̄a vni
us diei meretricꝭ ornatus totius vite mee
induſtrie ſuperauit ornamenta. Quo vul-
tu te domine reſpiciam . vel quibus verbꝭ
me coram tuis aſpectibus preſentabo. Il
la pro terrenis et caducis ſummo ſtudio
ſe ornauit. Ego tibi placere propoſui ⁊ per
meam negligentiam non impleui. Ecce q̄-
modo iſte vie peccatorum ſunt omnes peſ
ſime.ita vt peccatores aliquando conuer-
ſi dicant et ſoli recognoſcant.illud confitē
tes Sapie.v. Laſſati ſumus in via iniqui
tatis et perditionis. Viam autem domini
ignorauimꝰ. Ne igitur peccator ambulet
vlteriꝰ vias iſtas peſſimas iubetur a ſalua
tore ire per viam bonam et rectam et im-
maculatam. Nam de eterna ſapientia que
eſt filius dei dicit̄ Prouer.iij. Vie eius vie
pulchre.et om̄es ſemite eius pacifice. Ta-
lem ergo viam hic ſuadet ſaluator peccato
ribꝫ dicendo. Ite.ſcilicet viā mandatoruꝫ.
relinquētes viam peccatorū Iſaie.lv. De

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

relinquat impius viam ſuã.et vir iniquus
cogitationes ſuas. Et Hieremie.vj.cap.
State ſuper vias et videte et interrogate
de ſemitis antiquis. que ſit via bona. am/
bulate in ea et inuenietis refrigerium ani/
mabus veſtris. C

Dixi ſecũdo quod in verbis pre
miſſis hortatur
ſaluator peccatores ad manifeſtandũ conſci/
entie reatũ damnabilem. Cũ dicit. Oſten/
dite vos. Acſi dicat. Si operã medicãtis
expectatis.oportet vt vulnera veſtra dete
gatis ſcḋm Boeciũ. Unde poeta dicit. Nõ
intellecti nulla curatio morbi. Oſtẽdite er
go vos.ſcilicet peccatores in confeſſione.q̃
hucuſqꝫ latuiſtis in culparũ occultatione.
Unde confeſſio nõ eſt aliud q̃ȝ oſtenſio de
fectuum ꝓpriorũ. Nam ſcḋm Iſido libro.vj.
ethimologiarũ. Confeſſio eſt per quã ani/
me morbus latens ſpe conſequende venie
in laudem dei aperit. Ex quo patet quod ad
pfecte curandum conſcientie vulnera. ne/
ceſſaria eſt cõfeſſio peccatorũ ⁊ oſtenſio eo
rum aperta. Unde Seneca epiſtola.lvij.
dicit. Oĩa vulnera in aperto leuiora ſũt.
Morbi quoqꝫ ad ſanitatem tunc inclinãt
cum ex abdito erumpũt ⁊ viam ſuam pfe/
runt. Et ſequit. Et auariciã et ambitionẽ
⁊ cetera mẽtis humane vicia tunc pericu/
loſa ſcias eſſe cum ſimulata ſanitate ſubſi/
ſtunt. Et Grego.in paſtorali cap.xxxviij.
Uulnera clauſa plus cruciant. Nam cum
putredo que interi⁹ feruet eijcitur ad ſalu
tem dolor aperit. Sed diceres. Quare
debeo cõfiteri peccata ore vt exteri⁹ appa/
reant in cõfeſſione. Nõne deus nouit ab/
ſcondita cordis mei meli⁹ quã ego poſſuȝ
dicere. Ad q̃d reſpõdet Aug⁹.libro.iiij. O/
meliarũ.omelia.xij.in pͥncipio. Nõ vult de
us vt ↄfiteamur peccata nr̃a ideo quod ea ipe
ſcire non poſſit. Sed q̃a diabolus hoc de
ſiderat vt ĩueniat q̃d nobis ante tribunal
iudicis eterni obijciat.ideo vult vt magis
defendere q̃ȝ accuſare noſtra peccata veli/
mus. E cõtrario autẽ deus noſter.quia pi
us ⁊ miſericors eſt vult vt ea confiteamur
in hoc ſeculo.ne ꝑ illis cõfundamur poſt/
modum in futuro. Si eñ confitemur.ille
parcit. Si agnoſcim⁹.ille ignoſcit. Et po/
nit ibi pulchrũ exemplũ de ſerpente illo q̃
primos parentes ꝑ ſuperbiã deiecit.⁊ nos
oĩes ſimiliter infecit. Quãdo ergo videt
nos ad deum redire in cõfeſſione ꝑ humi/
litatem valde impedit. ne chriſtũ humileȝ
ducem ipſo cõtempto ſequamur. Hec ille.
Non eſt ergo putandũ quod deus velit aperi/
ri occulta cordiũ noſtrorum vt ea ſciat.ſed
ideo vt cum ſic aperiendo ⁊ noſtros defe/
ctus exponẽdo coraȝ eo humiliamur a pec
catis noſtris curemur. Unde Aug⁹.lib.x.
Confeſſionũ ait. Manifeſtus ſuȝ tibi do/
mine quicũqꝫ ſum. Neqꝫ eñ ago v̾bis car/
nis et vocib⁹ ſed verbis anime et clamore
cogitationis quoniaȝ nouit auris tua. Et
ſequit. Cum eñ malus ſum nihil aliud eſt
confiteri tibi q̃ȝ diſplicere mihi. quoniã tu
domine benedicis iuſtũ.ſed prius eum iu
ſtificas impiuȝ. Hec ille. Ex quib⁹ patet quod
cõfeſſio peccati a deo inſtituta eſt maxime
ꝓpter humilitatem noſtrã. Unde Aug⁹.ſu
per Pſ̃.lxvj.dicit. Ad hoc deus exigit con
feſſionẽ vt liberet humilẽ.ad hoc damnat
nõ confitentẽ vt puniat ſuperbũ. Ex h̃ pa/
tet quod ad confeſſionẽ maxime requirit hu/
militas.ꝑ quã homo ſe oſtendit peccatorẽ
fragilem ⁊ defectuoſum corã deo. Uñ Au
guſti.ſup Canonicã Iohis.omelia.j. Si
te cõfeſſus fueris peccatorẽ.erit in te veri
tas. Et ſequit poſt pauca. Humilitas ptĩ/
net ad confeſſionẽ.q̃a dum cõfitemur nos
peccatores eſſe.ipſa eſt humilitas. Hec ille.
Ex his ergo infero quod q̃nto plus homo ꝓ/
prios defectus cognoſcere nõ curat.tãto
mĩn⁹ ꝑ humilitatẽ deo ſe eſſe reũ oſtendit.
Uñ Aug⁹.li.iij.de v̾bis dñi ſermõe.xij.di/
cit. Nõ dicit tibi Eſto mĩn⁹ q̃ȝ es.ſȝ cogno/
ſce q̃d es. Cognoſce te infirmuȝ. cognoſce
te hoĩem.cognoſce te pctõrẽ. Cognoſce il/
lũ qui te iuſtificat. Cognoſce quia maculo
ſus es.appareãt in confeſſione tua macule
cordis tui ⁊ ꝑ pñiaȝ ꝑtinebis ad gregẽ xp̃i.
Hec ille. Et poſt h̃ dicit idẽ Augu.in li.de
dñica orone. ⁊ lib.v.de p̄deſtinatione ſctõ/
rum. Et in ↄfeſſione deus vult vt recorde
mur pctõꝝ nr̃oꝝ.ne q̃s q̃i innocẽs ſibi pla
ceat ⁊ ſe extollẽdo pl⁹ pereat. Nã ait Gre.
xxij.moral. Vere hũilitatis inſignia ſunt
iniq̃tatẽ ſuã quãqꝫ v̾acit cogſcere ⁊ cognitã
voce confeſſionis aperire. Et ex his patet
reſpõſio ad illam queſtioneȝ qua queritur
Quare homines ſeculares raro cõfitent.
hoc enim nõ ꝓuenit niſi ex ignorantia gra
uitatis peccati. Ex quo enim non cogno/
ſcunt ſe peccatores. et ꝓpter ſuperbiã corũ

peſſimā dedignantur humiliari ſepius in
confeſſione ne pro talib⁹ habeant̄ quales
ſunt. ſed volūt potius vt habeant̄ p̄ bonis
ac iuſtis et virtuoſis quales nō ſunt. De q̄
bus dicit Seneca epiſtola. liiij. Quare vi/
cia ſua nemo confitetur niſi quia ea igno/
rat. Unde ſ̄m ip̄m epiſtola. xxix. Qui pec/
care ſe neſcit. corrigi non vult. Et Gregori
us ſuper illud Job. xlij. Idcirco meipſū
reprehendo. dicit. Quanto minus quiſꝙ
ſe videt. tanto minus ſibi diſplicet. ꝛ quan
to maioris gratie lumen p̄cipit. tanto am/
plius reprehenſibilē ſe eſſe cognoſcit. Ta/
lium hominū conſcientiam Bernar. in li/
bro de cognitione ſui cap̄. xxiij. vocat vul/
pinam. et p̄ conſequēs hypocriticam et ſi/
mulatam. eo ꝙ ſ̄m ip̄m exteriorem ſupfici/
em intuētes ſalua eis om̄ia arbitrātur. nō
ſentientes vermem interiorem qui interi/
ora corrodit. Propter hoc idem Bernar.
ibidem cap̄. xxvj. dicit. Et ſicut membrum
quod dolorē non ſentit. mortuū eſſe dicit̄.
Morbus aūt inſenſibilis incurabilis eſt.
Patet ergo ꝙ ante om̄ia neceſſaria eſt co/
gnitio peccatorū in homine. ſi debet ſequi
apertio et oſtenſio cōſcientie in confeſſiōe
Apertio aūt ē iſta ꝯſciētie. debet eē nō qua/
liſcunꝙ aut qualitercunꝙ ſed lacrimoſa ꝛ
flebilis. Dicit enim Criſo. in fine libri ſui.
de reparatione lapſi. Condemnare ſemet/
ip̄m et peccatorē dicere. cōmune hoc ē om/
nium etiā pene infideliū. Multi enim de
ſcena ſeu de proſtibulo viri et precipue mu
lieres impudice peccatores ſemetipſos et
ſceleratos oſtendūt. ſed non eo proſpectu
hoc dicunt ꝙ cupiant emendari. ideo non
eſt iſta dicenda confeſſio. non eñ eſt hec ex
corde compunctio. Nec in amaritudine la/
crimarū talia proferunt. nec eo affectu q̄ſi
qui oderūt ea que accuſant. Unde Grego
rius ſuper Job. vij. dicit. Sepe ꝛ reprobi
peccata ſua cōfitentur. ſed deflere contem
nant. Electi vero ſuas culpas quas voci/
bus cōfeſſionis aperiunt. diſtricte aniad/
uerſionis fletib⁹ inſequūtur. Hec ille. Et
tantū de ſecūdo.

¶ D ¶

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄miſ/
ſis chriſtus cōme/
dat prelatorū ſeu miniſtrorū eccleſie digni
tatem honorabilem. Remiſit nanꝙ ad il/
los leproſos propter manifeſtandū mira/
culum mundationis ipſorū. et propter pre
ceptum legis. et p̄pter humilitatis virtutē.
et p̄pter myſticam ſignificationē. Signifi/
cauit eñ chriſtus p̄ hoc ꝙ poſt mundatio/
nem interioris peccati p̄ cōtritionē. neceſ/
ſaria eſt adhuc oris cōfeſſio coraꝫ ſacerdo/
te. Merito igitur iſti ad ſacerdotes mit/
tuntur. quorū eſt diſcernere inter lepram
ꝛ lepram. inter morbum et morbū. et hos
admittere. illos abijcere. Ipi enim habēt
claues ligandi et ſoluēdi in terra. ſine his
nō poteſt peccator ad deum accedere. nec
gratiā obtinere nec veniam mereri pecca/
torū ſaltem extra caſum neceſſitatis. Un/
de Aug⁹. de vera et falſa penitentia cap̄. x.
Qui confiteri vult peccata vt inueniat gra
tiam. querat ſacerdoteꝫ ſcientem ſoluere ꝛ
ligare. ne cū negligens circa ſe fuerit negli
gatur ab illo qui eū miſericorditer monet
ne ambo in foueam cadant quam ſtultus
euitare noluit Ecce hic duo innuit Aug⁹.
Primo vt peccator inueniat gratiā debet
accedere ſacerdotē. Scd̄o vt talis querat
ſacerdotem nō qualēcunꝙ ſed ſcientificū.
Per primū arguit̄ error huſſitarū dicenti
um ſufficere ſolam contritionē p̄ peccatis
deo factā. Cōtra quos eſt Augu. libro de
viſitatione infirmorū. dicens. Sunt q̄dā
qui ſufficere ſibi ad ſalutē annūciant ſi ſo/
li deo cui nihil occultū eſt et quem nullius
conſcientia latet ſua confiteātur crimina.
Nolunt eñ ſiue erubeſcūt ſiue dedignant̄
ſuis oſtendere ſacerdotib⁹. quos tamē in/
ter lepram ꝛ lepram diſcernere p̄ legiſlato
rem conſtituit domin⁹. Et ſequit̄. Nolo vt
tali decipiaris opinione quatin⁹ cōfunda/
ris confiteri coram dei vicario. ꝛ habeſcēs
pre rubore. vel ceruicoſus p̄ dedignatiōe.
Nam ipſius humiliter ſubeundū eſt iudi/
cium quem deus ſibi non dedignatur eſſe
vicariū. Ergo ad te roges venire ſacerdo/
tem ſi infirmus es. et fac ip̄m ꝯſcientie tue
pleniſſime participē. nō ſeducat te illa ſom
niantiū ſupſtitio. que muſitando ſeu titu/
bando confirmat ꝙ inconſulto ſacerdote
ſaluet ad deū ſola confeſſio. Hec ille. Nos
autem nō abnegam⁹ quin ſit ad deum fre
quēter deferenda peccatoꝝ ꝯfeſſio. Beat⁹ eñ
qui tenebit ꝛ allidet paruulos ſuos. vl' ma
ximos. ad petrā. Petra aūt xp̄s eſt. Sꝫ de
teſtamur ꝛ deteſtatur illud ſacra doctrina
Uade inquit oſtende te ſacerdotibus. Re
ſpōſum eſt diuinū. et cōfitemini alterutrū

Repbat⁹ error huſſitaꝝ
dicentiu ſola cōtritionē
ſufficere

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

peccata veſtra.inquit Apl'us Jacob9. Ci/
catricum ergo tuarū arbiter vice dei adhi
beatur preſbyter.et reuela ei vias tuas.ꝛ
ipſe exhibebit tibi antidotum reconciliati/
onis. Hec ille. Per ſecundū arguunt̄ mun
dani et ſeculares vani.qui querunt ſacer/
dotem ignarū indoctum et minus pro au
dienda confeſſione idoneum. qui cum eis
mite et leniter procedit.et eis paruam vel
nullam penitentiā imponit. Contra quos
dicit Auguſtin9 in libro de vera ꝛ falſa pe/
nitentia caplo.x. Qui confitetur omino ſa
cerdoti meliori quem habere poteſt confi
atur. Talem vt dicit ipſe libro de ſalutari/
bus documentis.ſequamur et ꝯquiram9
qui ſciat curare peccata propria.et poſtea
vulnera aliena vt ꝑfectus medicus.cum ta
libus conſiliū ſalutꝫ noſtre ineamus vt nō
perdamus hereditatem celeſtem quaꝫ no/
bis ab initio mundi deus promiſit. Hec il
le. ¶ E ¶ Ex his infero duo. Primum
ꝙ magne vtilitatis eſt ſacerdoti doctiori ꝛ
magis ſcientifico ꝙ̄ ſimplici et indocto li/
cet ſanctiori confiteri. Iſtud patet ex eo qꝛ
ſm Bonāuenturam in quodam ſermone
de penitentia. Sacramentū confeſſionis
vocalis inter cetera a deo eſt inſtitutuꝫ ad
peccatorū patrocinium acquirendum.quia
ſicut videmus in cauſis ciuilibus ꝙ cōmu
niter homines indigent patronis qui ſint
periti in iure vt penas iuris poſſint vitare
et tales oportet in ſua cauſa ordinate pro/
cedere. Ita multo magis ſm ipm in ſpiri/
tualibus eſt.et ideo ſm ipm expediens eſt
ſacerdoti ſua reuelare peccata.qui deuitā/
dis ſanum conſilium poſſit dare.propter
quod eſt eligendus ſacerdos doctus qui
poſſit et ſciat diſcernere inter lepram et le/
pram.ſicut ad eius officium ſpectat.vt pa/
tet in Leuitico. Secundo ex hoc infero ꝙ
magna eſt dignitas ſacerdotum quos ſic
deus honorauit vt eis vices ſuas in terrꝭ
cōmitteret.et per eos nos a peccatis pur/
garet. Unde Gregori9 libro.v. regiſtri ſui
hortans Mauricium imperatoreꝫ ad de
bitam reuerentiam ſacerdotibꝫ exhiben/
dam. Non indignetur inquit domin9 me/
us ſacerdotibus propter eum cuius ſerui
ſunt.vt eis debitam reuerentiā impendat
quia illi aliquādo in diuinis eloquijs dij.
aliquādo angeli nominātur. Exodi enim
xxij.dicitur. Dijs non detrahes. Et Ma/
lachie.ij.dicit̄. Et angelus domini exerci/
tuum eſt. Hoc eſt contra illos qui detur/
pant ſacerdotes. Legitur de Conſtātino
imperatore ꝙ cum fuiſſent ſibi quedaꝫ ac/
cuſationes contra epiſcopos in ſacra ſino
do Nicena porrecte. Ipſe omēs combuſ/
ſit dicens. Uos dij eſtis.a ſolo deo iudica
ri debetis.et dignū non eſt vt nos iudice/
mus deos. Et ſimiliter hoc habetur libro
q̄nto tripartite hyſtorie vbi ſimiles accuſa
tiōes refutauit dicens. Iſta habebūt tem
pus ſuum in die iudicij coram illo qui iu/
dicaturus eſt omēs. Mihi homini iudica
re nō licet de vobis. Ibi etiā legitur quo/
modo locatis epiſcopis in loco ſuperiori.
ipſe reſedit in loco inferiori. Propter quaꝫ
reuerentiā ſacerdotibus recte ꝑ ipſum im
penſaꝫ.deus ſibi in omnibꝫ aſtitit et ſibi ſi/
gnum ſancte crucis in ſomno oſtendit.di/
cens. Conſtantine in hoc vinces. Hec ibi.
Refert etiam Gregorius.ꝙ pagani princi
pes verum deuꝫ neſcientes.deos ligneos
vel lapideos colebant.et tamen eorum ſa/
cerdotibus maximū honorem impende/
bant. Quid ergo mirū ſm ipm. Si impe/
rator chriſtianus vel princeps vel quilibꝫ
dominus veri dei ſacerdotes honoret.dū
pagani principes vt prediximus honoreꝫ
impendere ſacerdotibꝫ ſuis nouerunt qui
ligneis et lapideis dijs ſeruiebāt. Ex hoc
patet ꝙ inhonorātes ſacerdotes aut dete/
ſtantes eos ꝑturbantes aut grauantes ſi/
ue in eorum perſonis ſiue in rebus.deteri/
ores ſunt paganis et ſaracenis aut tartarꝭ
qui proprios ſacerdotes honorāt. Ac per
hoc cōuincunt̄ fideles etiam deum veruꝫ
minime honorare aut curare. Iuxta illud
ſaluatoris. Qui vos ſpernit me ſpernit.
Et qui vos tangit.tangit pupillā oculi mei
De Alexandro magno legit̄ ꝙ cum proceſ
ſiſſet contra hieruſalem et epiſcop9 iudeo/
rum ſibi obuiam ꝓceſſionaliter ꝓceſſiſſet.
mox de equo deſcendit et ei reuerentiā ex/
hibuit. Pharao ꝙ̄uis imaniſſimi ꝛ duriſſi
mi cordis fuerit.ipſe tamen ſic honorauit
ſacerdotes ꝙ etiam tempe maxime famis
ipſis de regalibꝫ horreis ſufficientē alimo/
niam procurauit. ¶ F ¶ Sed diceres.
Uere dn̄e dignū ꝛ iuſtū eſt honos ſacerdo
tes honorare.quos nos.vt ait Hiero.ſci/
mus xp̄iani ꝙ nobis de9 poſuit iudices in
terrꝭ.q̄ etiā an̄ illū diē iudicij iudicāt et hūt

clauem vite et mortis. Sed quis eſtimat
honore dignos illos ſacerdotes qui ſe ex/
hibent in vita et moribꝰ ꝑ omnia indignos.
vacantes potiꝰ. comeſſatiōibus et ceteris
ſecularibus vanitatibꝰ. quis tales niſi ſtul
tus iudicare poſſit nō premio honoris ſed
potius ſupplicio pudoris eſſe dignos. Ad
quod ego imo nō ego ſed ille magnꝰ Gre/
gorius libro. v. Regiſtri ſui reſpōdens. ait.
Ꝙ ea que dicta ſunt de honore ſacerdotuꝫ
aut alia que legūtur in ſcripturis. non tm̄
ſpecialiter pro bonis. ſed etiaꝫ generaliter
pro malis ſunt interpretanda. quoniā ad/
huc neſcimus qualis ſit futurꝰ. Itē Pau
lus dicit. Nolite ante tempus iudicare. ſci
licet de occultis. quoadusqꝫ veniet domi/
nus. Naꝫ ſunt multa que de illius iudicio
homines ignorāt. quia fortaſſe quod vos
laudatis ille reprehendet. Et que vos re/
prehenditis ille laudabit. Hec Gregoriꝰ.
Hoc eſt cōtra illos q̄ propter leuem ſuſpi/
tionem. vt forte q̄a ſacerdos deſcendit ad
inuitataꝫ. vel locutꝰ eſt cum femina. ſtatim
iudicant eū ꝑuerſum et indignum. ⁊ dedi/
gnantur eiꝰ miſſam. Cōtra q̄s dicit Luci/
us papa de cohabitatione clericoꝝ et mu/
lierū. Veſtra. Non poteſt quis q̄ntūcunqꝫ
pollutus diuina polluere ſacramenta. que
purgatoria cunctarū cōtagionuꝫ exiſtunt.
Qualiſcūqꝫ em̄ ſacerdos ſit. q̄ ſancta ſunt
coinquinari ab eo nō poſſunt. Sumite er
go ab omni ſacerdote xp̄i myſteria. q̄a omnia
in fide xp̄i purgant̄. Hec ille. Et idem vult
canon Nicolai pape. xv. q. viij. ca. fina. Sci
ſcitātibꝰ. ꝙ a tali ſacerdote ꝯmūio recipiat̄
quiſqꝫ iudicio epiſcopoꝝ reprobet̄. Quoni
am mali bona miniſtrando tm̄modo ſe le/
dūt. et cerea fax accenſa ſibi q̄dē detrimē/
tum pſtat. alijs vero lumē in tenebris āmi
niſtrat. et vnde alijs cōmodū exhibet. inde
ſibi diſpendiū prebet. Et ſequit̄. Sumite
ergo ab omī ſacerdote intrepidi xp̄i myſte
ria. q̄a omnia in fide xp̄i purgant̄. Fides ei
ē que vincit hūc mūduꝫ. et q̄a nō dātis ſed
accipiētis. ſic dicēte beato Hieronymo. ad
credendū omī anie baptiſmus eſt ꝑfectus
et in omī ſacerdote corpus xp̄i ꝑfectū. Hec
Canon. Quādiu ergo quis tolerat̄ ab ec/
cleſia in officio ſuo. nō debet a quoqꝫ vita/
ri. Unde licet dephenſus ī adulterio ſit in
famatus de crimine. tamē nō ſufficit ad h̄
vt abſtineat̄ ab eius officio ⁊ ſacramētis ſu
is niſi infamet̄ ꝑ ſententiā. vt dicit gloſa di
cti capituli Sciſcitantibꝰ. ⁊. xxxij. di. §. Ve
rum. Req̄ritur ergo ꝙ ſit dephenſus ⁊ cō/
uictus. vt de iudicijs. Cū non ab homine.
Henetū ꝯceditur ꝙ omnis ſacerdos in pec
cato mortali exiſtēs eſt ſuſpēſus q̄ ad ſe. ſcꝫ
vt nō celebret. q̄a alias peccat mortaliter.
j. q. j. Sacerdotes. Sed talis nō eſt ſuſpē
ſus quo ad alios niſi ſit ꝑ ſententiā ꝑciſus.
vel notorius fornicator aut ſimoniacꝰ aut
ſciſmaticus. vt. xxxij. di. §. Uerum. Nō er
go dicit̄ ꝙ nullus audiat miſſam preſbyte
ri quē ſcit indubitāter habere cōcubinam
xxxij. di. ca. Nullus. Dicendū ꝙ loquit̄ de
illo cuius crimen eſt notoriū ꝑ ſententiam
vel propriā confeſſionē vel ꝑ facti euidenti
am. Talis em̄ primo a ſubditis vitari de/
bet ad confuſiōem ipius vt a tali pctō de/
ſiſtat. vt in ca. Ueſtra. de cohabitatiōe cle/
ricorū ⁊ mulieꝝ. Ex quo infero ꝙ non ob/
ſtante malicia ſacerdotū q̄diu tolerantur
ab eccleſia. ꝑſertim ſi nō ſunt notorij forni
catores debēt a ſubditis honorari. et xp̄s
honorauit ſacerdotem quē ſciebat ſacrile/
gum. xxiij. diſ. Dominꝰ. Per q̄d ſm̄ Cipri
anum docuit malos ſacerdotes etiaꝫ ho/
norare nos. Pro quo honore nobis tribu
at honorem celeſtis curie dominus noſter
ieſus chriſtus qui viuit et regnat ꝑ ſecula
ſeculorum. Amen.

¶ Dominica. XIIII. poſt trinitatis. II. ¶ Sermo ¶ CXI.

Nnne decem mū
dati ſunt. ⁊ nouem vbi ſunt. Lu
ce. xvij. Sicut ait Petrus Ra/
uanen. in q̄dam epiſtola. Nihil eſt q̄d adeo
ad indignationem prouocet altiſſimum ſi/
cut ingratitudo. Ipſa enim eſt malorū ꝑ/
uocatio. beneficiorum exinanitio. merito/
rum exterminatio. Hec ille. Et Bernardꝰ
ſermone. lij. dicit. O ingratitudo hoſtis ē
gratie et inimica ſalutis. Unde ſm̄ ipſum
nihil ſic diſplicet deo preſertim ī filijs gra
tie quēadmodū ingratitudo. Propter q̄d
ſm̄ Bernar. ſermone. xxxv. ſuper Cantica
Nihil auget̄ ingrato. ſed quod accipit. ver
titur et in perniciem. Iſtud patet hic ī euā
gelio de noueꝫ leproſis. qui pro eo ꝙ de cu
ra lepre a qua fuerūt ꝑ chriſtum mundati

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

regratiari noluerͭ. nec ad eū fuerūt reuer/
ſi tanq̄ indigni. obliuioſi. et ingrati voce
ſaluatoris arguunͭ. q̄ſi ab eo ignorentur
vbi ſint. Magna quippe ſuperbia eſt ſm
Bern̄. in lib. de diligendo deū. ca. ij. et deli/
ctum maximū. vti datis tanq̄ innatis. ꝛ in
accept̄ beneficijs gloriā vſurpare. nō red/
dere. Tales Plinius in ꝓlogo natural' hy
ſtorie vocat merito fures ꝛ infelices q̄ bn̄fi
cia recepta nō recognoſcūt. aut mutuo nō
reddunt. Et Seneca ep̄la. lxxxiij. appellat
tales peiores ſerpentib᷒. Nā ſerpentes ve
nenū in alienā perniciē ꝓferūt. ſine ſua ſer/
uant. Ingrati vero ſine ꝓpria ꝑnicie nō poſ
ſunt in ſe viciū ingratitudinis conſeruare.
Ex quib᷒ patet ꝙ valde iniquū ꝛ iniuſtum
eſt. ſi creatura nō reddit grates ſuo creato
ri ꝓ beneficijs acceptis. Cum dicat Sene
ca epiſtola. xviij. Hoc certe iuſticie cōue/
nit ſuam cuiq̄ ꝓ beneficio nō reddere gra
tiam. Merito igiͭ iſti nouem leproſi mun
dati ꝑ chriſtū reprehenduntͭ tanq̄ iniuſti. qꝛ
pro beneficio mūdationis. ſuū neſciuerūt
vel noluerunt laudare curatorē. de quib᷒
increpatorie dicitͭ. Nōne decem mundati
ſunt. et nouem vbi ſunt. In q̄bus verbis
arguitͭ humana ingratitudo ꝑ deum. Per
quod nobis ſuadet ꝛ conſulitͭ virtus gra/
titudinis diuinoꝝ beneficiorū. Ad quam
merito poterim᷒ induci ſi triplicem ꝯſide/
rationē circa hoc attendamus. Nā ſi pon
deremus gratitudinis neceſſitatē. Si cō
ſideremus gratitudinis vtilitatē. ꝛ ſi de/
niq̄ cognouerimus ingratitudinis defor
mitatem abs dubio ſufficiēter moueri po
terimus. vt deo gratias melius q̄ iſti no/
uem leproſi ꝓ beneficijs ſuis cōtinue red/
damus.

C A C

Dixi primo ꝙ ſi ponderemus gratitudinis ne/
ceſſitatem. ſufficienter moueri poterim᷒ vt
deo gratias ꝓ beneficijs ſuis cōtinue red/
damus. Magna quidē neceſſitas inducit
hominē ad reddendā gratiarū actionē illi
ſcꝫ deo ſuo. ſine q̄ nihil boni poteſt facere.
Johis. xv. Sine me nihil poteſtis facere.
Quicq̄d enī homo habet. a deo habet. Si
cut Ap̄l's dicit. Quid habes q̄d nō acce/
piſti. Nam ſm Bern̄. ſup Cantica ſermo/
ne. xiij. Sicut origo fluminū ꝛ fontiū eſt
mare. Sic omniū virtutū ꝛ gratiaꝝ princi
pium eſt xp̄s. Ideo Ap̄l's dē ſcait. j. Cor. j.
Gratias ago deo meo ſemꝑ ꝓ vobis i gra
tia q̄ data eſt mihi. q̄a in omib᷒ diuites fa/
cti eſtis in illo. Cū ergo tota ſufficiētia no/
ſtra ex deo eſt vt dicitͭ. ij. Corinth. iij. Me/
rito ad deū dꝫ ſꝑ recurrere nr̄a laudatio vt
mereamur iterū accipe. Iuxta illud Eccs
j. Ad locū vnde exeunt flumina. reuertuntͭ
vt iterū fluant. Aſtringitur autē homo ad
agendū gratias deo quadruplici neceſſita
te. Primo q̄a ipa gratiaꝝ actio eſt q̄dā mo
do ꝓpria fidelium operatio. Scd̄o q̄a ipſa
eſt receptorū augmentatio. Tertio quia ē
diuinitatis ꝓſtatio. Et q̄rto quia nr̄e ne/
ceſſitatis et defectuoſitatis demonſtratio.
De primo patet quō ipa eſt propria bono/
rum et ſeruorū xp̄ifidelium operatio. Fi/
deles nanq̄ ſerui ad nihil aliud vacant ni
ſi ad dilatandū gloriā et honorem domini
ſui. Et ideo ſancti viri ſcientes hanc ꝓpriā
eſſe operationem ipoꝝ. eo ꝙ ad hoc q̄ſq̄
natus eſt vt deum laudet omnib᷒ poſtpo/
ſitis. inſiſtunt laudibus diuinis agentes
gratias pro beneficijs acceptis. Eſt autē
ita proprium hoc ſeruis dei. ſcilicet deum
laudare pro beneficijs. vt etiam in celo ne/
quaq̄ ab eis poſſit auferri. q̄a. Beati qui
habitant in domo tua domine. Nihil ali/
ud faciunt. niſi in ſecula ſeculorum lauda/
bunt te. De quibus dicitͭ Iſaie. lj. Gaudiū
et leticia inuenietur in ea. gratiarum actio
et vox laudis. Unde iſtud artificium bo/
num eſt nobis in preſenti addiſcere quod
credimus indubie nos ſine fine in celo o/
perari. Ex quo infero ꝙ nihil ſic chriſtia/
num debet delectari ſicut gratiaꝝ actio di
uine maieſtati. patet. quia in omnibus ſa/
crificijs. oblatiōibus. elemoſinis. ieiunijs
et alijs quibuſcunq̄ ſiue actionib᷒ ſiue paſ
ſionibus ad que chriſtiani tenentur. deus
nihil requirit niſi laudem propriam ꝛ glo/
riam. Iuxta illud. Sacrificiū laudis ho
norificabit me. Et ex hoc ſecūdo infero ꝙ
gratiarum actio excedit omnia holocauſta
victimas. ſacrificia. oblationes. thurificati
ones. incenſa et quecunq̄ alia. Iſtud pa/
tet. q̄a iſta omīa ordinantͭ ad grāꝝ actiōes
tanq̄ ad finē. ꝑꝫ igitͭ ꝙ grārū actiōes ſunt
ꝑcipue. Cum finis ſit melior ordinatis in
finē. Propter quod deus offerētibus ſibi
ſacrificia ſine intentione huiuſmodi red/
dēdi gratias. dixiſſe legitͭ in Pſalmo. Si
eſuriero nō dicam tibi. meus eſt enī orbis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

terre. Et ſequit̃. Nunq̃d manducabo car/
nes thaurorũ. aut ſanguinem hircorũ po/
tabo. q̃ſi dicat. Iſta nõ ſunt accepta niſi in
quantũ ſunt laudis materia. Ideo ſtatim
ſubdit. Immola deo ſacrificium laudis.
Propter q̃d hermes Termegiſtus in lib.
ſuo de natura deorũ qui logos Lileos ap
pellatur. verſus finẽ dixit. ꝙ nõ eſt cõueni
ens deo thus vel mirram offerre et incen/
dere. eſtimando ꝙ deus in hoc delectetur
principaliter. ⁊ ſic eũ ſicut ydolũ adorare.
Sed nos inq̃t gratias agendo deuz ado/
remus. Heſunt em̃ ſumme incenſiões cũ
gratie aguntur deo a mortalib⁊. Et Augꝰ.
in epiſtola ad Marcellinũ ait. ꝙ nihil gra
tius animo vel melius ore promimus aut
calamo ſcribimꝰ q̃ꝫ deo gratias. Nihil enĩ
breuius dici nec audiri potius poteſt nec
fructuoſius quicq̃ꝫ agi poteſt. Hec ille.
B ¶ De ſecũdo q̃modo gratiarũ actio eſt
bonorũ a deo receptorũ augmẽtatio. patet.
Sicut enim agricola illam terrã libentiꝰ
ſeminat q̃ ſibi fructum reddit. ſic deꝰ ipos
ſepius beneficijs viſitat qui euz pro acce/
ptis laudant. Unde Caſſiodorus lib. iiij.
epiſtolarũ dicit. Inuitat ad magna q̃ gra/
tanter accipit modica. et ſpem de futuris
recipit qui trãſacta beneficia recognoſcit.
Legitur de elephante ꝙ quãdo infirmita
tem incurrit. q̃ndam herbam pro recupe/
randa ſalute colligit. ſed anteq̃ꝫ eam in ci/
bum accipiat ad flumen accedens ſe lauat
et herbam verſus celum eleuat q̃ſi gratias
deo agat. et ab eo ſalutez depoſcat. Turpe
eſt ergo non facere homini q̃d facit beſtia.
Et ſi nõ mouent hominẽ ad hoc beneficia
futura que a deo expectat. debent maxime
mouere preterita que iam ei profuerunt.
vt dicit Seneca in quadam epiſtola. alio/
quin meret̃ priuari datis q̃ non agit grati
as p̃ eis. Sicut Apoſtolus oſtẽdit de phi
loſophis Roma. j. dicens. Qui cum deum
cognouiſſent. nõ ſicut deũ glorificauerũt.
nec gratias egerunt. ſed euanuerũt in co/
gitationib⁊ ſuis. et obſcuratũ eſt inſipiens
cor eoꝝ. Ubi Augꝰ. ait. Quod deus dedit
gratis. tollit ingratis. Sicut patet etiam
de Ezechia Iſaie. xxxviij. ⁊. xxxix. Qui pri
uatus p̱ ingratitudine fuit ⁊ punitus. eo ꝙ
nõ laudauit deum p̱ victoria facta de ſen/
nacherib. Sicut late habet̃. iiij. Regũ. xx.
¶ De tertio quõ gratiaꝝ actio ẽ diuie ma/
ieſtatis proteſtatio. patꝫ. In hoc em̃ ꝙ deo
de ſuis beneficijs regratiamur eũ deuz no
ſtrum proteſtamur. Et hoc fecit filius dei
Marci. viij. Qui volens de ſeptem pani/
bus ſatiare quinq̃ꝫ milia hominuz primo
gratias egit. Idem legit̃ feciſſe cum ſacra/
tiſſimũ ſuum corpus ⁊ ſanguinez fertur in
cena vltima cõſecraſſe et diſcipulis tradi/
diſſe. In omĩb⁊ docens ad deuz noſtra be
neficia eſſe referenda tanq̃ꝫ ad illuz a quo
om̃e datũ optimũ et omne donũ p̱fectum
deſurſuz eſt. Iaco. j. ¶ De quarto quõ gra
tiarũ actio eſt noſtre neceſſitatis demõſtra
tio. Qui em̃ regratiat̃ ſuaz indigentiã pro/
teſtatur. Unde hec eſt ratio moralis qua/
re decime dant̃ et q̃re deo ſunt ſpecialiter
dedicate. Sic em̃ dicit Robertus Holgot
ſup̱ librũ Sapie ca. xviij. Decem eſt nume
rus p̱fectus. nouẽ vero imp̱fectus. et ideo
dũ nobis nouez retinemꝰ. decimũ deo da
mus. nobiſmetipis imp̱fectõnẽ aſcribimꝰ.
et omne ⁊ perfectionẽ ſoli deo attribuimꝰ.
Eodez modo dũ gratias agimꝰ proteſta/
mur ꝙ nihil niſi de eiꝰ munere poſſidemꝰ.
Patet ergo ꝙ neceſſario deo gratias age/
re debemus.

¶ C ¶

¶ **Dixi ſecũdo** ꝙ ſi cõſideremꝰ gratiaꝝ actionis
vtilitatẽ abs dubio moueri poterimus vt
gratias deo agamꝰ. Sunt autẽ multa be
neficia ad noſtrã vtilitatẽ data a deo. pro q̃
bus ſi gratias agemꝰ deo magnã vtilitatẽ
reportabimꝰ. quia vitam eternã. Sunt au
tem iſta beneficia inter cetera p̱cipua. ſcili/
cet noſtre beneficiũ creationis. redemptio
nis. expectatiõis. iuſtificationis. cõſeruati
onis. et premiationis. De opere creatiõis
dicit Berñ. in ſermõe q̃daz. Cõſidera deũ
in bñficio creatiõis ꝙ creauit te ſine meri/
to tuo. Iuxta illud Pſ. Bonoꝝ meoꝝ nõ
indiges. q̃a nihil ante p̱meruit q̃ nihil pe/
nitus fuit. Cogita q̃lem te fecit creaturaꝫ.
ſm̃ corpus egregiã. ſm̃ aĩam magis egre
giam. vtpote imaginẽ creatoris inſignẽ. ra
tionis participem. btĩtudinis ſempit̃ne ca
pacẽ. Conſidera ⁊ tui nõis poteſtatẽ. Ter
ror em̃ hominis ſup omĩa animãtia iminc/
re decernit̃. Cõſidera ergo largitatis ad/
miniſtrationẽ. q̃nta tibi largitus eſt ad ſu/
ſtentationẽ. q̃nta ad eruditionem. q̃nta ad
conſolationem quanta ad correptionem.
quãta ad delectationem. Pro his ergo ni/

hil facias niſi gratias agas. Hec Bernar.
De opere redemptionis dicit idē Bernar
dus in ſermone alio. O bone ieſu q̄d tibi ꝛ
morti. Nos mori debuimus et tu ſoluis.
nos peccauimꝰ et tu tollis. Opus ſine exē/
plo. gratia ſine merito. caritas ſine modo.
De beneficio expectationis quo nos pec/
cantes expectat ad penitentiā. patet. Naz
q̄tiens peccat homo mortaliter. totiēs in/
dignus eſt vita. Et ideo totiens eſt in ſta/
tu mortis ꝛ merett ſtatim detrudi de mun/
do ad infernū. Unde ſi illi tenemur ad re/
gratiandū qui nos de periculo mortis cor
poralis vel a mutilatione membrorū libe
rat. Multo magis deo. q̄ a morte vtriuſq̄
corporis videlicet et anime ſepiſſime libe/
rat. Ideo. ij. Machab. j. dicit. De magnis
periculis a deo liberati. magnifice gratias
agimus ipi deo. Narrat Caſſiodorus de
elephante. qui cum ſe arbori appodiauerit
ſemiſecte. id eſt. ad mediū inciſe. et arbore
fracta ceciderit. p ſe reſurgere nequit. Si
ergo fuerit per hominez eleuatus magnā
illi refert gratiam. quia os ſuuz in manus
hominis porrigit. nec cibū niſi ab eo econ
tra capit. nec progreditur niſi quo ille iuſ/
ſerit. Refert Petrus de lapiaria in tracta
tu de oculo morali. Inter alias proprie/
tates oculi corporalis ſextam eſſe iſtam. q̄
in capite eſt collocatus. ad ſignificandum
q̄ oculi noſtri ſemper debent ad deum in/
tendere. Iuxta illud Pſal. Sicut ocl'i ſer
uorum in manibꝰ dominorū ſuorum. Un
de de ſapiente dicit Eccl'iaſtes. ij. Oculi ſa
pientis in capite eiꝰ. Caput noſtrum chri/
ſtus eſt. in q̄ ſemper debent eſſe oculi men/
tis noſtre per conſideratiōem ſuorū bene
ficiorū. Refert cōmentator ſuper libruz de
animalibꝰ. Q̄ q̄dam paterfamilias aſpidē
quandam nutriuit in domo. ſic q̄ omī die
hora prandij ad eius menſaz viſitauit pro
cibo. Que cum generaſſet duos filios. vnꝰ
eorum tanq̄ ferox filiū hoſpitis venena/
uit. Quod illa perpendens. ſtatim illuz ſu/
um filiū in conſpectu omniū lacerauit. ꝛ cū
alio filio verecunda de domo exceſſit. Ec/
ce quomō ſerpens ſentit beneficiuz. et ho/
mo non ſentit. Legitur etiam in hyſtorijs
Romanorū. Et idem refert Policratꝰ. Q̄
quidaz andronicus nomine qui alias fuit
propter ſua crimina per imperatorem ſen
tentiatus ad mortem. et datus ad deuorā

dum leoni. cui ante ſpinam de pede in ne/
more depoſuerat. Leo eum nullatenꝰ mo
uit ſꝫ potius ab alijs leonibꝰ ne deuorare/
tur protexit. et illi blanditus eſt demulcēs
crura illius et manus. Quod videns im/
perator āmiratus eſt. et illum leonem illi
andronico in ſeruitutez donauit. Et factū
eſt vt eo Rome ambulante cum leone. om
nes dicerent. hic eſt leo hoſpes hominis.
et hic eſt homo medicus leonis. Ecce quō
ferociſſima beſtia ſentit beneficia huma/
na. Sic multo plus debet ſentire homo
beneficia diuina.

Sed diceres. quomō ſūt gratiaꝝ actio
nes referende deo. Ad q̄d reſpondeo fr̄m
Robertū Holgot ſuper librū Sapie cap.
xviij. Q̄ ad hoc req̄runt quattuor condi/
tiones. Req̄runt enim gratiarum actiōes
magnimitatem. aſſiduitatē. vniuerſalitatē
et hilaritatem. De magnanimitate dicitur
in Pſalmo. Magnificate dominū mecuz.
id eſt magnuz predicate. Et ideo quia ho/
mo inter omnia creata plus recepit a deo
boni. Pſal. Non fecit taliter omī nationi.
merito ergo vult ab eo magis laudari. Nā
vbi eſt maior concauitas ibi magis de con
fluxione radiorū. et ideo maior calor. ſcꝫ ca
ritatis diuinez laudis dꝫ eſſe in tali corde.
De aſſiduitate dicit. j. ad Teſſal. ij. Grati/
as agimus deo ſine intermiſſione. Hec eſt
ratio quare omēs hore terminant per deo
gratias. in ſignū iſtius q̄ omīa noſtra ope
ra debēt ordinari ad laudem ſuā diuinaz.
De vniuerſalitate dicit ad Ephes. v. Gra/
tias agentes deo ſemper pro omībꝰ. Bene
dicit pro omībꝰ. quia nō ſolum pro proſpe
ris ſed etiaz pro aduerſis gratiarū actiōes
ſunt referēde. Pſalmiſta. Ad annūciandū
mane miſericordiā tuaz. et veritatē tuam
per noctez. Mane eſt proſperitas. nox ad
uerſitas. Unō Criſoſt. in tractatu de ſym/
bolo dicit. Semp benedicite deū. Si ve/
nerint mala. ꝛ diſſoluent mala. Si proſpe
ra venerint bn̄dicite. ꝛ pſeuerabūt proſpe/
ra. Refert Ariſtotiles li. ij. politicorū pro/
pe finem. Q̄ plato inter alias leges ſtatuit
vt ciues exercitarent ad hoc vt herent am
bidextri. id eſt vt eq̄liter poſſint manu ſini
ſtra ſicut dextra pugnare. Dextra ſignifi/
cat proſperitatez. Siniſtra aduerſitatem.
Pſ. Cadēt a latere tuo. i. a ſiniſtris in ad/
uerſitate. mille ſcilicet deficiētes p deſpe/

Dñica decimaquarta poſt trinitatis

rationē.et decē milia a dextrꝭ tuis ſcꝫ in ꝓ/
ſperitate extollentᷓ ꝑ pſumptionē. In vtro
qꝫ ergo ſtatu hō debet laudare deū ſi vult
bn̄ pugnare cōtra dyabolū. De hilaritate
ſeu iocunditate refert Solinus in libro ꝺ
mirabilibꝫ mūdi .ꝙ in alleſa regione fons
eſt ſemꝑ quietꝰ et infra riuos ſuos manēs
q̄m ad cantū cithare vel ad ſonū fiſtularū
intumeſcit ⁊ alueuꝫ ſuū excedit. Iſte fons
oīs bonitatis deus eſt.q̄ ob letā gratiaꝝ
actionem ſtatim exuberat et beneficiorꝫ
ſuorum aquis inundat.

Viri tertio ꝙ ſi cognouerimꝰ
ingratitudinis de
formitatē moueri poterimꝰ vt deo gratias
agamꝰ. Valde eñ deforme eſt vicium in/
gratitudinis.q̄d ſm̄ Bern̄.ſiccat fontē diuīe
pietatis ne fluat homini. Et ideo hō ꝑpen
dens tale piculū q̄ ſe priuat dei bn̄ficio dꝫ
ab eo cauere et deū ꝯtinue laudare. Sūt
aūt petōres ingrati deo multiplr̄ ſm̄ Ro/
bertū holgoth ſuꝑ li. Sap.c.xvj. Nā q̄dā
dei dona nō cogitāt.ita ꝙ nūꝙ̄ ponderāt
q̄ receperūt.ſed attēdūt ad habenda q̄ hr̄e
intendūt. Et iſta eſt potiſſima cauſa ingra
titudinis.ſicut dicit Seneca in libro ꝺ be
neficijs in pncipio. Prima inq̄t cauſa ē in/
gratitudinis ꝙ nouis ſemꝑ cupiditatibuſ
occupati nō quid habemꝰ ſꝫ quid petamꝰ
attēdimꝰ.nec in id q̄d iam eſt.ſed in id q̄d
appetimꝰ intenti ſumꝰ. Ex quo ego infero
ꝙ ſm̄ Senecā ad h̄ ꝙ grati ſimus deo in/
digemꝰ bona memoria. Iſtud patet ſic.q̄a
ſic ad pfecte ſciēdū aliquā ſciaꝫ nō ſufficit
ſi homo ſemel eam diſcat.ſed requiritur ꝙ
pluries eam repetat. Ita et h̄ neceſſe eſt vt
homo ſepius recordetᷓ.quid.cui.quantum
debitor eſt. Et hac ratione ſm̄ moraleꝫ in/
tellectū dies dñica videtᷓ inſtituta fuiſſe a
deo.vt ſi non ſepiꝰ ſaltē illo die ſeptimo et
vltimo in hebdomada homo recogitet di
uina bn̄ficia.ſcꝫ creationis.reparatōis .cō
ſeruationis.pmiationis. Hac rōne etiam
rōnabiliter induxit eccl̄a et ſtatuit legi ſpe
cialia officia miſſaꝝ corā laicis.et predica/
ri alia ſingulis diebꝫ dñicis.vt ꝑplus audi
ens tam diuerſa bn̄ficia diuina in eplīs et
euangelijs et alijs lectionibꝫ ſanctis olim
patribꝫ et tandē nobis facta ꝑ eis ad graꝝ
actiones deo referēdas aſſurgat deuotiꝰ.
Sed ſunt multi ꝑ certo q̄ de talibꝫ
nihil curant. Nam q̄dam ſe bn̄ficia a deo
accepiſſe negant.quidā ꝟo diſſimulāt .quí
dam ꝟo nō reddūt.q̄dā omino obliuiſcū/
tur.et iſti ſunt ingratiſſimi ſm̄ Senecam.
De quolibet tali poteſt dici illud Eccī.xxix
Ingratꝰ ſenſu derelinq̄t liberantem ſe. Et
bn̄ dr̄ Ingtꝰ ſenſu.q̄a ſenſū mēorie amiſit.
Scdo ſunt quidā ingrati q̄ deū ꝺ ſuis be
neficijs nō honorāt.ſimiles porcis q̄ glan
des quotidie comedentes nunꝙ̄ ad arbo
res reſpiciūt. Contra q̄s dicit Ariſto.viij.
Ethicoꝝ.Qꝛ tales deſtruūt mutuā amici/
ciā.q̄a oportet retribuere ⁊ refamulari iux
ta poſſe ei qui gr̄aꝫ fecit ⁊ ſeruire in recom
penſam collati bn̄ficij. In ſignū huius re/
fert Seneca in pfato libro de beneficijs.
Poete finxerunt tres ſorores filias vene/
ris et liberi patris virgines.que cōplexis
manibꝫ quaſi choream faciētes ſe tenebant
ridentes ⁊ lucida veſte indute. Quaꝝ due
ꝯuerſe ad nos fuerūt. Tertia vultū auer/
tit. In q̄ ſignificatᷓ qualis dꝫ eſſe gratiarū
actio. In h̄ eñ ꝙ fuerūt ꝟgines .ſignificatᷓ
ꝙ incorrupta et ſincera debent fieri bene/
ficia. Item ꝙ cōnexis manibꝫ faciebāt cir
culū.ſignificatᷓ ꝙ bn̄ficia debēt ire ab vno
ad aliū ꝑ gr̄am mutuā. Item ꝙ erāt riden
tes.ſignificatᷓ ꝙ hilarē debent hr̄e datorē.
Item ꝙ fuerūt nude .ſignificatᷓ ꝙ bn̄ficia
nolūt nec debent latere. Et in h̄ q̄ſdam ar
guit Seneca.q̄ furtiue gr̄as agūt ī āgulo.
et verentᷓ palam fateri vt ꝓprio ⁊ nō alieno
adiutorio hr̄e dicantᷓ. Sed de h̄ bn̄ phus
viij. Ethicoꝝ tangit dicens ꝙ amicicie be/
niuolentia dꝫ eſſe nō latens. Item fuerūt
filie veneris ad ſignificandū ꝙ bn̄ficia de
bent fieri ob amorē. Item fuerūt liberi pa
tris.ad ſignificandū ꝙ debent fieri libera/
liter. Sed ꝓh dolor hodie impletur illꝺ
q̄d dixit aplꝰs In nouiſſimis diebꝫ erunt
homīes ſeipos amantes ⁊ ingrati. Tertio
ſunt quidā q̄ deum de ſuis bn̄ficijs expro/
brant ad modū vxorꝫ ingrate. Fertur eñ
ꝙ quidam vir pro crimine vxoris ſue circa
mediaſtinū ſeu columnā in medio ciuitatꝭ
ſe verberare pmiſit. Cui vxor poſtea enor/
mitatem ſuā improperauit. Sic multi in/
grati ſunt de bn̄ficio paſſionis xp̄i.in qua
enormia ſuſtinuit. Vnꝺ Eccī.xxix. Paſcet
⁊ potabit ingratos.⁊ adhuc amara audiet
Vltimo ſunt quidā ſceleratiſſimi q̄ ꝯ deū
ꝑ ſua bn̄ficia pugnāt; Et ſunt illi q̄ donis

dei ad peccandũ vtunť. Nam multi abun‑
dant diuitijs.ſ; eas nõ in vſus pauperũ ſ;
hiſtrionũ exponũt. Alij habent fortitudi‑
nẽ.⁊ hij ſũt paupeꝝ oppreſſores .⁊ fortitu‑
dinẽ ſuã ĩ ſeruicio dyabolico ꝯſumũt. Alij
optima habẽt ingenia et facũdã eloq̃a. Et
hij ſunt in iudicijs calũniatores. Cõtra q̃s
loquiť multa Gre.xxxij. Moral.tractans
illud Job.xl. Huic mõtes herbas ferunt.
dicens.ꝙ tales q̃ diuitijs praua conanť ꝯ
deũ ſuis bñficijs pugnãt. Et idẽ expſſius
ponit in omelia. Cũ audieritis ſeditiones.
Vñ hij ſunt ſil'es cuculo.q̃ q̃ſdiu eſt puul⁹
fouet in nido p quãdã auẽ. ſ; cũ fuerit ad‑
ulta ipẽ ſuã nutricẽ occidit et deuorat. Et
Seneca li.iiij.de bñficijs narrat de q̃dam
milite naufrago.q̃ p viginti dies fuit apd
quendã nobilẽ optime tractat⁹.ſ; ipẽ po‑
ſtea accedẽs regẽ Philippũ macedonẽ.cũ
crimine peſſimo accuſauit.⁊ ei⁹ bona a re‑
ge ſibi impetrauit. Nihilomin⁹ tñ rex com
periẽs eius ingratitudinẽ.cũ cauterio in‑
ſigniri in facie fecit et ſuis bonis ſpoliauit
Sic faciet deus ingratis. Nos ergo cha‑
riſſimi.⁊c.

Dominica decimaq̃nta poſt trinitatis. I

Sermo. CXII

NEmo poteſt duo‑
bus dñis ſeruire. Math.vj. Si‑
cut ait Gre. ſup Ezech. Omel.ix.
Nemo poteſt in vna eademq̃ re omnipotenti
dño atq̃ ei⁹ hoſtib⁹ grat⁹ exiſtere. Nam do
ſe amicũ denegat q̃ ei⁹ placet inimico. Hec
ille. Et reuera ſic eſt. Nam iuxta Jacobũ
in ſua canonica. Qui voluerit amicus fie‑
ri h⁹ mũdi.ꝯſtituiť inimic⁹ dei. Nec imme‑
rito. Sũt eñ iſti duo dñi multũ inuicẽ cõ‑
trarij.⁊ nũq̃ pñt hẽre vnanimẽ voluntatẽ
Juxta illud.ij. Cor.vj. Que cõuentio xpi
ad belial.lucis ad tenebras.ſancti ad canẽ
Quaſi di.nulla. Et ob hoc nemo pt vtriq̃
iſtoꝝ ſimul ſeruire ⁊ placere.eo ꝙ volũtas
hoĩs p amorẽ ſuũ cũ ſit ſimplex quocunq̃
ſe vertit.totaliter ſe vertit. Vñ dicit Ma‑
ximian⁹ poeta. Non facile eſt animũ tantis
inflectere rebus. Vt res oppoſitas mẽs fe‑
rat vna duas. Cum igiť mũdus iſte ſit cõ‑
trarius deo cum ſua auaricia.eo ꝙ diſtra‑
hit ſeruos xpi a ſeruicio ſuo.patet ꝙ meri‑
to xp̃s econtrario diſſuadet homini auari‑
ciã.ſc; inq̃ntũ vult ſibi digne ſeruiri. Nam
alias nemo poteſt ei placere nec libere ſer‑
uire qui auaricie ſeruit. Dicit eñ Jſidor⁹
li.ij.de ſummo bono.ca.xlj. Non poteſt ad
contemplandũ deũ mens eſſe libera.q̃ de‑
ſiderijs h⁹ mũdi et cupiditatib⁹ inhiat. Cu‑
ius ratio eſt ſm ipm.q̃a alta nõ poteſt con‑
ſpicere oculus quẽ puluis claudit. Lic; aũt
oĩa pctã ſeruis xpi ſatis dure ſint prohi‑
bita.eo ꝙ oĩa impediũt ĩ ſeruicio dei ſer‑
uos eius.nihil tñ ita ſeruis xpi ꝓhibetur
ſicut auaricia. Quia ſm Jſidoꝝ vbi ſupra
Omi pctõ peior eſt auaricia. Vñ per Sa‑
lomonẽ dr. Nihil ſceleſtius q̃ amare pecu‑
niã. Hic eñ ⁊ animã ſuã venalẽ h;. qm̃ in
vita ſua ꝓiecit intima ſua. Propter quod
ſm ipm ipſa eſt omnium criminũ mater.
Vñ et aplus ait. Radix oĩm maloꝝ eſt cu‑
piditas.quã q̃dam appetẽtes errauerũt a
fide. Et q: ſm Jſidoꝝ. Si ſucciditur ra‑
dix nõ pullulãt cetere ſoboles pctõꝝ. Jdo
xp̃s volẽs ſeruos ſuos ab auaricia retra‑
here in euangelio p̃ſenti dicit. Nõ poteſtis
deo ſeruire ⁊ mãmone. Hoc eſt eñ ſeruire
duobus dominis ad inuicẽ cõtrarijs.qui‑
bus nemo poteſt ſeruire.vt dicunt verba
noſtri thematis in principio euangelij.

Nemo poteſt duobus dñis ſeruire. In
q̃b⁹ verbis xp̃s premunit ſuos fideles.ex‑
hortando ad vnicũ ſuũ ſeruitiũ.retrahen‑
do eos ab amore h⁹ mũdi. Et q̃a quicquid
eſt in mũdo.aut eſt cõcupiſcentia carnis.
Et ſic eſt pctm̃ luxurie.aut cõcupiſcentia
oculoꝝ. Et ſic eſt pctm̃ auaricie.aut ſuper‑
bia vite. Et ſic eſt pctm̃ vane glie. Ad que
tria reducunť oĩa genera vicioꝝ ſm tri‑
plicẽ ꝯcupiſcentiã.vt dicit Thomas ſcda
ſcde.q.lxxvij.ar.v. Sũt aũt iſta tria q̃ſi cau‑
ſa omniũ pctõꝝ.ad quas ꝯfluũt alie paſſi‑
ones ſeu afflictiones. Scdm h igiť in his
verbis notať difficultas ſeu impoſſibilitas
ſeruiẽdi deo.⁊ huic triplici vicio. Hoc eſt
eñ duob⁹ dñis ſeruire.ſc; deo et mundo.
qui illo triplici vicio dominatur in cordi‑
bus pctõꝝ. Et quia xp̃s ex eodẽ fundamẽ‑
to prohibet ſollicitudinẽ ſupfluã illoꝝ que
diſtrahũt mentẽ ſeruoꝝ xpi.⁊ inuoluũt eã
curis ſupfluis.ſicut in euangelio deducit
de ſollicitudine ciboꝝ.potuũ.veſtimẽtoꝝ
et ſic de alijs. Jdeo etiã circa materiã p̃e‑
ſentẽ erit conſideratio noſtra de ſollicitu‑
dine hui⁹ mũdi. Scdm h igiť in ꝑbis iſtis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN